

Policydokument för Sveriges Tandläkarförbunds Studerandeförening

Gäller från och med 2018-01-01

Sveriges Tandläkarförbund
Studerandeföreningen

Innehållsförteckning

Inledning	3
Utbildning	3
Bakgrund	4
Utbildningens regelverk	4
Dimensionering	4
Antagning och urval	4
Utbildningsplan	5
Klinisk färdighetsträning	5
Praktik under utbildning	5
Lärare och kliniska handledare	5
Examination	6
Samverkan mellan grundutbildning och professionens företrädare	6
Fortbildning	6
Forskning	6
Bakgrund	7
Forskningsintresse	7
Forskning och grundutbildning	7
Studiesociala frågor	7
Bakgrund	8
Undervisnings- och arbetsmiljö	8
Studentinflytande	8
Mångfald	8
Studiefinansiering	9
Försäkringsskydd	9
Samhällsperspektiv	10
Bakgrund	10
Sambandet mellan allmänhälsa och oral hälsa	10
Miljöpåverkan	10
Etik	11
Bakgrund	11
Förhållningssätt	11

Inledning

Detta dokument skrivet av Tandläkarförbundets Studerandeförening 2015 syftar till att sammanställa föreningens politiska agenda för hur vi vill att grundutbildningen på tandläkarprogrammet i Sverige ska vara. Policydokumentet ska användas av Studerandeföreningen för att på lämpligt vis kunna påverka studenternas gemensamma professionella, utbildningsmässiga och sociala intressen.

Tandläkarutbildningen ges i Umeå, Stockholm, Göteborg och Malmö och omfattar tio terminers heltidsstudier (300 högskolepoäng). År 2017 hade Umeå 332 antagna, Stockholm 430 (446 med KUT), Göteborg 474 (490 med KUT) och Malmö 292, totalt 1 560 utbildningsplatser.

Den legitimation som följer efter tandläkarexamen innebär ett stort ansvar för den enskilde tandläkaren och förutsätter därmed att utbildningen är av högsta kvalitet för att kunna säkerställa patientsäkerheten. Utbildningen ska ge studenten ett etiskt, vetenskapligt och holistiskt synsätt på tandvård. Den kliniska färdighetsträningen och den teoretiska undervisningen ska ge studenten en helhetssyn på kvalitativt patientomhändertagande som bidrar till en bättre folkhälsa.

Utbildning

Bakgrund

- Utbildningen ska karakteriseras av initiativtagande, drivkraft, och kreativitet bland lärare och studenter. Institutionen ska stödja personal och studenter i att utveckla dessa egenskaper samt bidra till en miljö som främjar ledarskap, delaktighet, transparens och lojalitet.
- Utbildningen ska erbjuda likvärdiga förutsättningar och möjligheter till klinisk färdighetsträning och teoretisk inhämtning av kunskap på samtliga lärosäten.
- Den ständiga utvecklingen inom medicinsk och teknisk vetenskap, kulturella influenser och nya sociala normer förutsätter en utbildning med stor plasticitet. Forskning och vetenskap inom odontologin är under ständig utveckling och det är viktigt att den odontologiska forskningens resultat inkorporeras i grundutbildningen samt omsätts i den kliniska verksamheten.
- Grundutbildningen ska stimulera till livslångt lärande och ödmjukhet hos studenten. Fortbildning ska vara en självklar följd av grundutbildningen.

Utbildningens regelverk

- Mål och genomförande av tandläkarutbildningen regleras av utbildningsplaner och kursplaner vid respektive utbildning i enlighet med högskolelagen (SFS 1992:1434) och högskoleförordningen (HSF 1993:100). De mål som utbildningen ska uppfylla finns beskrivna i högskoleförordningen.²

Dimensionering

- Tandläkarutbildningen ska dimensioneras i förhållande till arbetsmarknadens förväntade tandläkarbehov på lång sikt. En jämvikt mellan efterfrågan och utbud ska eftersträvas.
- I dimensioneringsfrågor ska största hänsyn tas till eventuella ändringars inverkan på utbildningens kvalitet.

Antagning och urval

- De fyra antagningsmöjligheter som finns, det vill säga gymnasiebetyg, högskoleprov, folkhögskolebetyg och alternativt urval ska utvärderas kontinuerligt. Samtliga antagningsformer ska leda till att lämpade studenter antas och att en hög andel av studenterna utexamineras med adekvata kunskaper och kliniska färdigheter.
- Överintag och utökande av studieplatser ska ej förekomma på bekostnad av utbildningens kvalitet och får inte heller resultera i en övermättad marknad.
- Det bör finnas möjlighet att rekommendera olämpliga studenter att sluta på utbildningen om det föreligger tydliga brister i klinisk skicklighet eller social kompetens, då detta kan utgöra en risk för patientsäkerheten.

Utbildningsplan

- Det är viktigt att genomlysna befintliga utbildningsmoment för att se om det finns delar som bör lyftas bort ur utbildningen. Om nya moment tillförs tandläkarutbildningen är det viktigt att färdighetsträningen inte blir lidande. Om så sker bör en förlängning av utbildningen övervägas.
- Utvärdering av kurser är nödvändigt för kvalitetsutvecklingen av tandläkarutbildningen.
- Kursutvärderingarna bör i möjligaste mån utformas så att varje utbildningsmoment kan utvärderas och jämföras med motsvarande moment på övriga lärosäten.

Klinisk färdighetsträning

- Den kliniska färdighetsträningen ska vara utformad på så sätt att studenten efter examen är kan utföra sitt arbete självständigt och genomföra patientbehandlingar med hög kvalitet.
- Antal kliniska timmar ska vara likvärdigt på de fyra lärosätena.
- Den kliniska undervisningen ska introduceras så tidigt som möjligt under utbildningen.
- Tandläkarstudenten ska färdighetstränas för att i sin framtida yrkesroll kunna leda arbetet i tandvårdsteamet. Därmed bör interprofessionellt samarbete med tandhygienst, tandtekniker och tandsköterska ingå i grundutbildningen.
- Möjlighet till amanuensisjänster inom klinik och preklinik ska erbjudas till studenter som uppvisar goda kliniska och teoretiska kunskaper. Dessa amanuensisjänster ska utlysas för en rättvis antagningsprocess.

Praktik under utbildning

- Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) är ett viktigt komplement till färdighetsträningen på studentkliniken för studentens mognad och utveckling av sin professionella identitet. VFU ska därmed ingå i utbildningen vid samtliga lärosäten.

Lärare och kliniska handledare

- Lärare med både hög vetenskaplig, klinisk, pedagogisk och social kompetens är en förutsättning för att de fyra lärosätena ska kunna utbilda professionella tandläkare.
- Det är av stor vikt att lärare och handledare håller sig ajour med den odontologiska utvecklingen.
- Antalet lärare och handledare ska anpassas till antalet studenter så att alla studenter får god handledning.
- För en högkvalitativ utbildning krävs lärare och handledare som uppvisar vilja att lära ut.
- Lärare och handledare på tandläkarutbildningen ska fortlöpande genomgå utbildning både pedagogik och odontologi.
- Värdet av vetenskapliga, kliniska och pedagogiska meriter ska beaktas i första hand och i lika hög grad vid tillsättning av utbildningsrelaterad tjänst på tandläkarutbildningen.

Examination

- Alla examinationer under grundutbildningen ska stimulera till logiskt och kritiskt tänkande.
- Examinationerna ska vara utformade på så sätt att studenten ska kunna visa sina färdigheter och sin förståelse för ämnesområdet i sin helhet.
- Examinationsformerna bör variera och innefatta till exempel skrivningar, muntliga förhör och praktiska prov.
- Examinationerna ska vara baserade på kursernas målbeskrivningar.
- Examinationen ska förutom kunskapskontroll också vara ett undervisningstillfälle.
- Kriterierna för godkänt ska vara fastställda i förväg och betygssystemet ska vara målbaserat.
- Omtentamina ska förläggas så att ordinarie studietakt kan upprätthållas.
- I syfte att hålla en hög kvalitet på Sveriges blivande tandläkare ska spärrexamination genomföras där det anses lämpligt.
- Information om examination, och moment relaterade till examinationen, ska presenteras för studenterna i god tid att det är praktiskt genomförbart för studenten.

Samverkan mellan grundutbildning och professionens företrädare

- Arbetsmarknaden- och utbildningen ska samverka och lättkommunicerade strategier bör skapas i syfte att stärka arbetslivsanknytningen på lång sikt.
- Lärosätena ska samverka med studenterna och professionens företrädare i utbildningsplaneringen.
- Den enskilde studenten ska uppmuntras till att etablera nätverk med näringsliv och professionens företrädare.

Fortbildning

- Den nyexaminerade tandläkaren ska få ett gott stöd av erfarna kollegor och annan personal under sin första tid i yrkeslivet.
- Lärosätena ska arbeta för att betona betydelsen av fortbildning och livslångt lärande hos studenterna.
- Ansvariga för grundutbildningen ska upprätthålla samarbete med utbildningsaktörer.

Forskning

Bakgrund

- Odontologisk forskning av hög kvalitet är en grundförutsättning för en god grundutbildning och utveckling av tandvården. Utvecklingen av odontologisk forskning går fort och det är av stor vikt att den utvärderas och implementeras i grundutbildningen.
- Ett aktuellt problem är att Sveriges odontologiska forskare har en hög medelålder och få unga lockas till forskningen.

Forskningsintresse

- Grundutbildningen ska stimulera till fortsatt forskning och locka fler unga till forskningen samt säkerställa återväxten av kvalificerad lärar- och forskarpersonal.
- Tjänster som forskningsassistent bör erbjudas inom forskning. Dessa tjänster ska utlysas för ettvis antagningsprocess.

Forskning och grundutbildning

- Kopplingen mellan forskning och utbildning ska vara stark och självklar.
- Studenten ska tidigt under utbildningen introduceras till forskning och vetenskapligt tänkande i syfte att öka studentens förmåga att reflektera över och värdera nya forskningsrön.
- Grundutbildningen bör innehålla väl integrerade inslag av forskningsmetodik, klinisk behandlingsutvärdering och forskningsetik.

Studiesociala frågor

Bakgrund

En god undervisnings- och arbetsmiljö är en förutsättning för att studenten ska kunna fokusera på sina studier och tillgodose sig utbildningen på ett optimalt sätt. Oro över ekonomi ska inte störa studenten under studietiden och alla individer ska ges samma förutsättningar att genomgå hela utbildningen utan avbrott. Studenten ska ha rätt att uttrycka åsikter och ges möjlighet att påverka utbildningens innehåll.

Undervisnings- och arbetsmiljö

- Arbetsmiljöfrågor ska i utbildningen beaktas på samma sätt som i arbetslivet.
- Studenterna ska ha rätt att utse skyddsombud med möjlighet att vid behov stoppa moment inom utbildning och arbete.
- Studenter som uteblir från obligatoriska moment, med giltig frånvaro, ska ha möjlighet att ta igen dessa vid annat tillfälle.
- De studerande ska ha tillgång till adekvata utrymmen för undervisning, enskilda studier, omklädnad och studentfackligt arbete.
- De studerande ska ha tillgång till matservering och lokaler med möjligheter till uppvärmning av mat samt ha tillgång till viloutrymmen.
- Tandläkarstudenter ska inte vara schemalagda mer än 40 timmar per vecka inklusive klinisk tjänstgöring och rimlig tid för självstudier.
- Tandläkarstudenter ska i god tid inför varje ny delkurs av utbildningen få information om kursens innehåll, upplägg och annat av relevans. Kursledningarna bör sträva efter att underlätta studenternas planering genom att ha god framförhållning och lämna uppgifter för så lång tid framåt som möjligt.

Studentinflytande

- Studenterna ska uppmuntras att medverka i utvecklingen av grundutbildningen.
- Det ska finnas forum för studenterna att framföra synpunkter.
- Studenterna ska kunna känna sig trygga vid framförandet av synpunkter och deltagandet i påverkansarbete.

Mångfald

- Studenter ska bemöta och behandla alla patienter jämlikt med avseende på till exempel kön, etniskt utsprung, religion, sexuell läggning, politisk uppfattning eller socioekonomisk bakgrund.
- Studenter ska behandlas jämlikt under utbildningen med avseende på till exempel kön, etniskt utsprung, religion, sexuell läggning, politisk uppfattning eller socioekonomisk bakgrund.

Internationella relationer

- Studenter ska erbjudas möjlighet till utlandsstudier under studietiden. Ansökan ska ske på lika villkor för samtliga studenter..
- Studenter ska uppmuntras att sträva efter internationella erfarenheter under utbildningen då detta främjar professionell utveckling och möjliggör för etablering av ett större nätverk.

Byte av studieort

- Studieortsbyte ska vara möjligt.
- Temporära kursplatser ska inte förekomma.

Studiefinansiering

- Studiemedlet ska vara så stort att det täcker studentens basala kostnader under en termin och inte tvingar studenten att söka övriga inkomster.
- Studiemedel ska betalas ut för hela studietiden, förutsatt att studenten inte har överträtt enligt studiemedelsystemet maxbeloppet för utbetalning av studiemedel.
- Studiemedelsystemet ska inte diskriminera några studenter
- Studenter som tvingas till studieavbrott på grund av sjukdom ska erhålla skälig ekonomisk ersättning.
- Studier på tandläkarutbildningen ska vara avgiftsfria för medborgare inom EU/ESS.

Försäkringsskydd

- Fakulteterna ska ansvara för att de studerande på tandläkarutbildningen, under samtliga utbildningsmoment, har ett fullgott försäkringsskydd.
- Studenthälsovård
- Studenthälsovården ska utgöra ett komplement till den allmänna sjukvården och bör vara kostnadsfri för studenten.
- Ett för utbildningen relevant vaccinationsprogram ska erbjudas kostnadsfritt.

Samhällsperspektiv

Bakgrund

Det är viktigt att studenten får en helhetssyn på hur oral hälsa och tandvård påverkar samhället samt allmänhälsan. Att ha kunskap om hur orala sjukdomar påverkar kroppen samt hur allmänna sjukdomar och mediciner kan påverka den orala diagnosen är en förutsättning för klinisk verksamhet inom odontologin.

Vidare är det även angeläget att studenten och lärosätena tar ett miljöansvar. Tandläkaren har genom sin legitimation ansvar för valet av dentala material och metoder. Därför ska tandläkarstudenten erhålla tillräcklig kunskap för att kunna välja material och metoder som med utgångspunkt i vetenskap och beprövad erfarenhet är optimala både ur patient-, tandläkar- och miljösynpunkt.

Sambandet mellan allmänhälsa och oral hälsa

- Kurser som tar upp kopplingen mellan allmän hälsa och oral hälsa bör vara en del av tandläkarutbildningen
- Under grundutbildningen ska tandläkarstudenterna få kunskap om ett brett spektra av sjukdomar samt kunskap om hur munhälsan samspelar med den övriga kroppen.
- Studenterna ska besitta adekvat kunskap om hur dentala läkemedel påverkar allmänhälsan samt hur allmänna läkemedel kan påverka den dentala behandlingen.

Miljöpåverkan

- Tandläkarstudenterna ska undervisas i att ha ett miljövänligt förhållningssätt samt använda material och metoder som är beprövade och godkända ur miljösynpunkt.
- Studenter på tandläkarutbildningen ska utbildas i toxikologi.
- Institutionerna ska hålla sig uppdaterade med rapporter gällande dentala material och dess påverkan på patient, behandlare och miljö.
- Tandläkarstudenterna ska undervisas i rapportering av biverkningar av dentala material liksom av avvikelser, för återföring av kunskap till tandvården.

Etik

Bakgrund

Att vara tandläkare ställer stora krav på både ledarskap och patientbemötande och det är viktigt att den nyexaminerade tandläkaren känner trygghet i patientmötet. För att kunna leva upp till dessa roller krävs att studenten under utbildningen övas i etisk reflektion och får kännedom om olika områden inom det beteendevetenskapliga fältet. Utöver etik rör det sig om ämnen som psykologi, ledarskap och gruppdynamik. Vidare är det viktigt att studenten lär sig reflektera över sina utvecklingsområden, mogna som människa och ha ett empatiskt synsätt.

Förhållningssätt

- Undervisningen ska inspirera studenten att i sitt framtida yrke låta sig ledas av människokärlek och ärlighet och bemöta patienten med empati, omtanke och respekt. Det främsta målet ska vara patientens hälsa och välbefinnande.
- Undervisningen ska betona vikten av att man som tandläkare inte får göra sin auktoritet gällande så att den inkräktar på patientens rätt att bestämma över sig själv.
- Studentens förhållningssätt till patienten ska bygga på principen om människors lika värde och får inte påverkas av för vården ovidkommande förhållanden.
- Studenten har tystnadsplikt avseende den information om patienten som framkommer under yrkesutövningen och ska beakta patientens rätt till sekretess.
- Studenten ska utan att frångå patientens intresse respektera sina kollegers och andra vårdgivares arbete och integritet.